

Enheten för juridik
Mikael Syk, 08-730 99 32
arbetsmiljoverket@av.se

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss – betänkandet en bättre arbetsmiljö genom effektivare sanktioner SOU 2011:57

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket motsätter sig att lagen träder i kraft den 1 juli 2013. Vi önskar ett förtydligande av 8 kap. 2 § sista stycket. Vi anser att 13 och 14 §§ arbetstidslagen inte ska vara sanktionerade med sanktionsavgift men att del av 11 § arbetstidslagen kan sanktioneras med sanktionsavgift. Vi motsätter oss att termen förbud i 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen och 22 § arbetstidslagen tas bort. I övrigt tillstyrker vi förslaget som vi tycker är positivt och i linje med de önskemål som Arbetsmiljöverket har framfört gällande frågan om straffsanktioner i arbetsmiljölagstiftningen.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Konsekvensbeskrivning – Tillfälligt resursbehov hos Arbetsmiljöverket

Sammanfattningsvis anser vi att ett tillfälligt och omfattande resursbehov hos Arbetsmiljöverket behövs för att vi före ett ikraftträdande av lagändringarna ska kunna göra en genomgång av alla våra bestämmelser som idag är straffsanktionerade.

En förstärkning av framförallt jurister och handläggare för genomgång och anpassning av Arbetsmiljöverkets föreskrifter kommer att behövas. Detta för att kunna genomföra de föreslagna förändringarna utan alltför stora ingrepp i vår ordinarie verksamhet. Om förslaget rörande införande av sanktionsavgifter istället för straffsanktioner ska kunna genomföras på ett långsiktigt, genomarbetat och trovärdigt sätt så kommer det att ta tid och resurser från vår löpande verksamhet. Det kommer att krävas stora insatser från oss bl.a. för att arbeta fram ett bra beräkningsunderlag för att bestämma hur sanktionsavgifterna ska utformas så de blir rättssäkra, rimliga och samtidigt preventiva.

Våra pågående och planerade föreskriftsarbeten kan, om ingen resursförstärkning ges, riskera att försenas eller skjutas på framtiden. På våra inspektionsavdelningar kommer de att behöva utveckla nya rutiner samt genomföra utbildningsinsatser av våra inspektörer vilket kommer att påverka den ordinarie inspektionsverksamheten.

Utredningen anser att det endast krävs en begränsad resursförstärkning av engångskaraktär hos Arbetsmiljöverket under ca ett år. Vi håller inte med om denna bedömning. En resursförstärkning kommer inte bara att behövas inför förändringarna utan även efter det att förändringarna genomförts. Vi tror att Arbetsmiljöverket även efter ikraftträdandet kommer att behöva en resursförstärkning för att kunna följa upp, utvärdera och eventuellt rätta till det som inte fungerar som det var tänkt.

Det saknas idag beslut från regeringen om extra anslag till Arbetsmiljöverket för att kunna genomföra utredningens förslag. På uppdrag av regeringen kan Arbetsmiljöverket återkomma med underlag för kostnadsökningen.

Ikraftträdande

Sammanfattningsvis motsätter vi oss ett ikraftträdande den 1 juli 2013 om vi inte får mer medel.

Med hänvisning till ovanstående synpunkter rörande ökad belastning på Arbetsmiljöverkets verksamhet och att det saknas beslut om extra resurser, anser vi att den föreslagna tiden för att genomföra de förändringar som krävs i våra föreskrifter och i vår organisation är alltför knapp för att hinna med till det föreslagna datumet.

Vi ser en överhängande risk att vi inte hinner bli klara med en genomgång och genomförande av de ändringar som behöver göras i de föreskrifter som kan bli aktuella för sanktionsavgift. En del föreskrifter som skulle kunna ha en sanktionsavgift kan då stå utan en sådan reglering vid tiden för ikraftträdandet. Andra föreskrifter som idag är och måste vara sanktionerade med böter och som inte hinner skrivas om till sanktionsavgift kan anses helt sakna giltig straffsanktion. En effektiv tillsyn försvåras. Om vi blir tvungna att skynda fram en omarbetning av föreskrifterna så är risken stor att resultatet blir dåligt genomarbetat vilket inte gagnar vår trovärdighet som myndighet eller de som omfattas av arbetsmiljölagstiftningen. Det innebär också en omfattande omprioritering av alla våra pågående föreskriftsprojekt och regelförenklingsarbete.

Vi föreslår att tiden för ikraftträdande istället bestäms så att de föreslagna förändringarna träder i kraft tidigast 1,5 år efter beslut om genomförande.

Konfliktlösningsregler införs

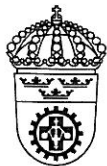
Vi är positiva till utredningens förslag om att införa konfliktlösningsregler i 8 kap. 2 § sista stycket arbetsmiljölagen. Vi tycker att det är viktigt att utredningens överväganden tydligt framgår av förarbetena till lagändringen. Vi har uppfattat förslaget som att vi är oförhindrade att välja mellan föreläggande och förbud trots att gärningen är straffsanktionerad men önskar om möjligt ett ytterligare förtydligande av lagtexten.

Utredningens överväganden och förslag på arbetstidsområdet

Utredningen föreslår att straffsanktionen för överträdelser av arbetstidslagens bestämmelser tas bort med undantag för lämnande av oriktiga uppgifter till tillsynsmyndigheten som även fortsättningsvis ska vara straffsanktionerat. Detta ligger i linje med det för förslag som Arbetsmiljöverket hade i sin rapport den 19 maj 2009 – Uppdrag beträffande vissa dispensfrågor i arbetstidslagen – i vilken Arbetsmiljöverket föreslog att de direkta straffsanktionerna i 24 § arbetstidslagen upphävs samt att övertidsavgift och Arbetsmiljöverkets behörighet att utöva tillsyn med möjlighet att meddela föreläggande och förbud, med eller utan vite, kvarstår.

Utredningen föreslår att sanktionsavgift införs bl.a. för överträdelse av bestämmelserna om ordinarie arbetstid, jourtid, övertid, mertid och sammanlagd arbetstid i 5 – 10 a §§, dygnsvila i 13 § och veckovila i 14 § arbetstidslagen. Av utredningen framgår att bestämmelserna om raster i 15 och 16 §§ innehåller kriterier som gör att en bedömning behöver göras i det enskilda fallet av om förutsättningarna för att bestämmelsen ska tillämpas varit uppfyllda, vilket gör att bestämmelserna kanske lämpar sig mindre väl för att sanktioneras med sanktionsavgift. Arbetsmiljöverket anser att samma resonemang bör gälla för kriterierna för om arbete mellan midnatt och klockan 5 är tillåtet. Även här behöver en bedömning göras i det enskilda fallet av om det föreligger skäl för nattarbete i form av allmänhetens behov, arbetets art eller andra särskilda omständigheter. Det är därför tveksamt om sanktionsavgift är lämpligt beträffande 13 § andra stycket.

Samma problematik kan uppkomma enligt 13 - 14 §§ arbetstidslagen avseende avvikelser från reglerna om dygnsvila respektive veckovila där en bedömning

måste göras om avvikelsen föranleds av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren.

När det gäller 11 § arbetstidslagen tycker utredningen att denna paragraf bäst sanktioneras med föreläggande och förbud. Vi håller inte helt och hållet med utan anser att den del av paragrafen som avser krav på förande av anteckningar om jourtid, övertid och mertid skulle kunna vara lämplig för sanktionsavgift.

Föreläggande och förbud

Utredningen föreslår en förändring i 7 kap 7 § arbetsmiljölagen och i 22 § arbetstidslagen som innebär att termerna föreläggande och förbud ersätts med endast ordet föreläggande som ska representera både föreläggande och förbud. Begreppen föreläggande och förbud är etablerade begrepp i arbetsmiljölagstiftningen och vi anser att en ändring av dessa kan skapa otydlighet om vad som avses. Vi föreslår därför att begreppen föreläggande och förbud får kvarstå i lagtexten.

2 § arbetsmiljöförordningen

Vi har inga invändningar mot att 2 § arbetsmiljöförordningen flyttas till arbetsmiljölagen. Att flytta bestämmelsen till lagen bör göra den mer framträdande och lättare att hitta vilket vi tycker är positivt. Det blir också tydligare att bestämmelsen är straffsanktionerad genom den nya punkten 5 som utredningen föreslår ska införas i 8 kap. 2 § arbetsmiljölagen. Vi tycker att det är viktigt att det i samband med ändringen blir ett förtydligande av paragrafen i lagförarbetena då den av många anses som svårtolkad vilket skapat osäkerhet kring tillämpningen av bestämmelsen. Utredningen hänvisar endast till den vägledning som finns på Arbetsmiljöverkets hemsida om i vilka fall som anmälan ska göras vilket vi inte tycker är tillräckligt.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av tf generaldirektören Bernt Nilsson. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Håkan Olsson, Boel Callermo, Ywonne

Strempf, Morgan Olofsson, Janerik Persson och chefsjuristen Anna Middelman deltagit. Föredragande har varit juristen Mikael Syk.

Bernt Nilsson

Mikael Syk

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet

